

Zouhar, Jan

**Slovensko-česká konference Filozofia – veda – literatúra, 11. února
2014, Bratislava**

Studia philosophica. 2014, vol. 61, iss. 1, pp. 71-72

ISSN 1803-7445 (print); ISSN 2336-453X (online)

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/130027>

Access Date: 29. 11. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

se zúčastnili přední badatelé z oboru, jakými jsou Peter Hylton, Gregory Landini, Nicholas Griffin a Juliet Floyd. Přednášející se zaměřovali především na společné aspekty v dílech obou filosofů. Hlavním bodem zájmu byl Russellův nedokončený koncept knihy *Teorie poznání*, který extenzivně diskutoval s Wittgensteinem a na základě jeho kritiky tento projekt opustil. Dalším hojně diskutovaným tématem byla Wittgensteinova kritika Russellova pojetí predikace a Russellovy teorie typů ve Wittgensteinově *Traktátu*. V perspektivě dnešní tzv. rezolutní interpretace *Traktátu* není jasné, do jaké míry se jedná o kritiku Russellových názorů. Podle této interpretace se Wittgenstein snažil ukázat, že jakkoliv sofistikaovaná metafyzická konstrukce vztahu jazyka a světa musí selhat. Pak je jeho vlastní vysvětlení, tzv. obrazová teorie významu, stejně defektní, jako jsou Russellovy pokusy o vysvětlení téhož.

Ve svém příspěvku jsem se zaměřil na tzv. doktrínu externích relací u Russella, Moora a Wittgensteina. Jedná se o názor, že každá ontologicky podstatná relace je nezávislá na entitách, která jsou v této relaci dávány do vztahu. Jinými slovy, žádné dvě entity nejsou nutně v určitém vztahu, a tudíž jsou navzájem zcela nezávislé. Russell a Moore tvrdili, že toto platí pro každé jednoduché entity, což je vedlo k ontologickému atomismu. Každý „atom“ je ontologicky nezávislý na ostatních „atomech“. Wittgenstein kontroval, že na takovém ontologickém základě není možné referovat k jednotlivým objektům (atomům), a dále jakákoliv modální logika je nemožná. Doktrína externích relací podle něj neplatí pro jednoduché objekty, ale pro atomické pozice.

Po skončení konference jsem měl možnost několik dní studovat v archivu Bertranda Russella. Zde se nachází nepřeberné množství prozatím nepublikovaných materiálů, které mohou vrhnout světlo na některé interpretační problémy. Ředitel archivu Ken Blackwell se živě zajímal o Russellovy vazby na české prostředí a především o Russellovu kontroverzi s českým filosofem Arnoštem Kolmanem.

Jakub Mácha

Slovensko-česká konference *Filozofia – veda – literatúra*, 11. února 2014, Bratislava

V rámci grantového úkolu VEGA Slovenská filozofia 20. storočia v mezinárodnom kontexte (idey, inšpirácie a spory) se katedra filozofie a dějin filozofie FF Univerzity Komenského v Bratislavě věnovala významným osobnostem dějin katedry a slovenské filozofie Jaroslavu Martinkovi, Milanu Zígovi a Etele Farkašové.

Jaroslav Martinka (1930–2013) se věnoval slovenskému filozofickému myšlení, metodologii, problematice vzniku a vývoje antického filozofického-

ho myšlení a některým filozofům 20. století, například M. Heideggerovi. Kromě Univerzity Komenského, kde působil v letech 1952–1995, přednášel na Vysoké škole múzických umění, po roce 1993 pak působil na Trnavské univerzitě, na Univerzitě sv. Cyrila a Metoda v Trnavě a na Univerzitě Konštantína Filozofa v Nitře.

Milan Zigo (1934) se zabývá problematikou dějin novověké filozofie od renesance po osvícenství s důrazem na vztah mezi dějinami filozofie a dějinami vědy a na francouzskou osvícenskou filozofii, vybranými filozofickými problémy přírodních věd, zejména fyziky a kosmologie a analýzou frankofonní filozofie vědy 20. století (Bachelard, Gonthier, Piaget).

Etela Farkašová (1943) se věnuje teorii poznání, především problematice smyslového a racionálního, empirického a teoretického poznání, zkoumá vztah vědy a umění, zabývá se feministickou filozofií, zejména feministickou epistemologií. Věnuje se i esejistické a literární tvorbě, v povídkách, novelách a básních tematizuje zejména život současné ženy.

Program konference byl velmi různorodý – vystoupili v něm oba jubilanti – Etela Farkašová (*O písani, pamäti a čase*) a Milan Zigo (*Prehľbovanie filozofického charakteru Farkašovej literárnych textov*). Část příspěvků jim byla věnována: Jozef Piaček promluvil *K osobitosti filozofickej osobnosti profesora Milana Zigu*, Jana Tomašovičová připomněla *Pôsobenie prof. Milana Zigu v Trnave*, Zlatica Plašienková rozebrala *Zigov pohľad na filozofickú múdrosť básníka O. Březinu*, Kristína Korená referovala na téma *Francúzska filozofia v tvorbe Milana Ziga*. L. Bohunická se zamyslela v příspěvku *O bolesti nad tvorbou E. Farkašové*. Obecnější povahu vztáženou k tématům, která řešili J. Martinka, M. Zigo a E. Farkašová, měly příspěvky Dagmar Pichové *Voltaire: literát, filozof, vědec*, Vladimíra Leška *Umelecké dielo jako filozofický problém*, Jana Zouhara *Jan Patočka a krásná literatura*, H. Pavlincové *Masaryk a krásná literatura*, E. Lalíkové *Pár poznámek k literarizující filozofii*, J. Svobody *Životní filozofie v literatuře L. Klímy*, P. Nezníka *Filozofia a umenie (záhyby bytia)*, M. Szapuové *Ženy v IT*, A. Sámelové *Moderná racionalita a režimy pravdy v realite slovenských médií*, A. Greifa *Miesto naturalizmu v dnešných diskusiách o skepticizme*, Š. Zolcera *Zrod moderného vedeckého myslenia*. Konference kromě přínosu pro systematickou filozofickou práci přinesla cenné poznatky k poznání dějin filozofického myšlení na Slovensku se zvláštním zřetelem k dějinám bratislavské katedry filozofie a dějin filozofie.

Jan Zouhar